

Delavnici

Prenova nacionalnih smernic za izdelavo celostnih prometnih strategij

v okviru 4. nacionalne konference o trajnostni mobilnosti

12. februar 2020 v hotelu Austria Trend v Ljubljani

Poročilo

Vsebina

Ozadje	2
Potek delavnic.....	3
Zapis rezultatov	4
1. Metodologija in smernice CPS	4
2. Izvajanje CPS	6
3. Nacionalna podpora platforme	9
Priloga: Slikovni zapis rezultatov	12

Naročnik:

Urbanistični inštitut RS
Trnovski pristan 2
1000 Ljubljana
Naročilnica št.: 73.2020

Izvajalec:

Vida Ogorelec, svetovanje in moderiranje s.p.
Štefanova 12, 1000 Ljubljana
e: vida.ogorelec@gmail.com
m: +386 41 554 858

V Ljubljani, 13. 2. 2020

Ozadje

V sklopu evalvacije nacionalnega programa celostnih prometnih strategij (v nadaljevanju CPS) in prenove smernic za izdelavo CPS sta bili na Nacionalni konferenci o trajnostni mobilnosti v Austria Trend hotelu v Ljubljani 12. 2. organizirani dve delavnici o prenovi smernic za Celostne prometne strategije.

Strokovno moderirana delavnica je omogočila vključevalno in tekoče skupinsko delo ter visoko kakovost rezultatov.

Pričujoče poročilo so po delavnici pripravile moderatorke: Vida Ogorelec (glavna moderatorka) in moderatorke-poročevalke Vesna Stanič, Helena Černej, Polona Marinček.

Izvajalec je za delavnico zagotovil oz. izvedel naslednje:

- pripravo procesnega načrta za delavnico,
- udeležbo na dveh usklajevalnih sestankih z naročnikom,
- usklajevalni sestanek moderatork za priprave na proces
- moderiranje dveh delavnic na konferenci,
- drobno moderatorsko opremo za izvedbo delavnice,
- pripravo delovnih lističev za udeležence,
- pripravo pričujočega poročila.

Namen delavnice:

- Zbrati širok nabor pogledov in izkušenj udeležencev o CPS procesih iz preteklih 3 let, pa tudi ideje za izboljšave.

Moderiran proces je zagotovil:

- Sproščeno, konstruktivno, operativno vzdušje z visoko kulturo dialoga
- Enakovredno in enakopravno vključenost vseh prisotnih
- Inovativen proces za zbiranje in urejanje nabora idej
- Kakovosten zapis pridobljenih rezultatov

Udeleženci:

Delavnic se je skupaj udeležilo 63 udeležencev (prve 39, druge 24), predstavnikov občin, izdelovalcev CPS, regionalnih razvojnih agencij, ministrstev, podjetij, raziskovalnih inštitucij, nevladnih organizacij in študentov.

Gradivo:

- [Trajnostna mobilnost za uspešno prihodnost, Smernice za pripravo Celostne prometne strategije](#)

Potek delavnic

Pričetek prve delavnice ob 11:40, druge ob 13:45.

Ob prihodu

- minutna anketa za evidentiranje izkušenj/poznavanja CPS in stopnje podpore

Uvod

- Nagovor in predstavitev konteksta, dr. Aljaž Plevnik, UI RS
- Predstavitev namena in pričakovanih rezultatov delavnice, skupin udeležencev in poteka dela

Delo na 3 tematikah po metodi vrtiljak:

1. Metodologija in smernice CPS (moderatorka-poročevalka: Helena Černej)
2. Izvajanje CPS (moderatorka-poročevalka: Polona Marinček)
3. Nacionalna podpora platforme (moderatorka-poročevalka: Vesna Stanič)

Vsaka tema je bila obdelana s treh vidikov:

- Prednosti
- Slabosti
- Predlogi izboljšav (na drugi delavnici je bil opravljen tudi izbor prednostnih izboljšav).

Zaključek - prva delavnica je bila zaključena ob 12:50, druga ob 15h.

Zapis rezultatov

1. Metodologija in smernice CPS

Dopoldanska delavnica

Prednosti

Smernice/metodologija CPS

- sistematični pristop
- vključevanje javnosti
- vključenost različnih deležnikov
- jasno zastavljen – definiran dolgoročen cilj
- smernice, ki so zagotavljale širjenje novega načina razmišljanja

Občine

- občinski svet seznanjen s CPS-jem na seji
- ustrezno črpanje sredstev
- enakomerna pokritost z mobilnostjo

Dobre prakse

- primeri dobre prakse iz prvega kroga izkazani

Slabosti

Smernice/metodologija CPS

- skladnost smernic in zakonodaje
- neprimernost enotne metodologije za urbano okolje/neurbano okolje
- ne zahteva po integraciji znotraj ŠMO (več občin skupaj) + integracija s prostorskim načrtovanjem
- sredstva namenjena samo določeni starostni skupini (npr. kolesa otrokom niso dostopna...)

Občine

- obvezna vključenost različnih oddelkov s svojimi plani
- premalo usposobljenega kadra v občinski upravi
- slabše črpanje sredstev

Ideje za izboljšave

Smernice/metodologija CPS

- konkretizacija korakov, opremljena s predpisi
- nabor metodologij za reševanje/iskanje kompromisov med konfliktnimi cilji/pogledi deležnikov
- katalog ukrepov za izvajanje tistim, ki nimajo CPS
- vključevanje vseh deležnikov
- vključevanje obveznega izobraževanja odločevalcev in motivacije izdelovalcem CPS že v smernicah

- uvedba pilotnih projektov trajnostne mobilnosti mlajši populaciji
- potrebe človeka v središču

Občine

- strožji nadzor nad izvedbo, upoštevanje monitoringa & evaluacije znotraj občin in od zunaj
- razširitev obravnave CPS izven meja občin

Dobre prakse

- prenos dobrih praks
- dopolnjevanje dobrih praks v SLO s primeri danes

Popoldanska delavnica

Prednosti

Smernice/metodologija CPS

- dokaj natančno opredeljeni cilji kako trajnostno celostno urejati promet
- usmerjenost v lokalno skupnost in občane
- vključitev velikega števila deležnikov
- identifikacija vključenih deležnikov z ukrepi in cilji

Slabosti

Smernice/metodologija CPS

- ne obsegajo vseh možnosti mobilnosti (niso celostne)
- najprej izdelati regijski CPS in nato občinski
- izdelovalci CPS
- upad zainteresiranosti vključenih deležnikov
- premajhna zainteresiranost javnosti

Občine

- variabilna kvaliteta strategij – akcijskih načrtov
- implementacija je odvisna od zunanjih virov (MZI)

Ideje za izboljšave

Glasovi za izbor prednostnih predlogov so označeni z X.

Upoštevanji merili za izbor: (1) stroškovna učinkovitost in (2) prednostna izvedba.

Smernice/metodologija CPS

- monitoring)ponovna) analiza implementiranih ukrepov XX
- z državnimi predpisi slediti potrebam na terenu XXX
- usmerjenost tudi na podeželje (ne samo na urbana okolja) X
- zakonske zaveze za udejanjane CPS X

Občine

- povezovanje znotraj občinske uprave in organov
- sodelovanje med občinami
- sodelovanje več občin
- **zaželeno regijsko sodelovanje XXXXXXX**
- skupna občinska uprava na področju upravljanja in načrtovanja prometa
- **še dodatno strokovno usposabljanje kadra XXXX**
- ovozaveščanje, opolnomočenje odločevalcev XXX

Izdelovalci CPS

- pripravljenost in izobraženost izvajalcev
- **interdisciplinarni pristop pri pripravi CPS XXXXXX**
- večja svoboda, inovacije ukrepov

Dobre prakse

- povečanje promocije dobrih praks

2. Izvajanje CPS

Dopoldanska delavnica

Prednosti

Strateški dokumenti

- Celostno razmišljanje o prometu – učinkovitost in usklajenost
- Celostno načrtovanje

Sodelovanje (znotraj občine, z državo)

- Vključevanje javnosti
- Spodbujanje občanov/javnosti
- Mehki ukrep; olajšava, ker ni investicija, management
- Zagotovljena podpora javnosti pri realizaciji ciljev
- Širi se drugačen način razmišljanja /še na druge vključene v proces/

Proračun/financiranje

- Podpora v proračunu
- Olajšano umeščanje v proračun

Akcijski načrt

- Odpira nove oblike mobilnosti

Slabosti

Strateški dokumenti

- Ni integracije na regionalni ravni
- Nepovezanost CPS med seboj */kaj se zgodi na robovih?/*
- Zaradi majhnosti območij */občin/* je težko načrtovati celovite rešitve (manko JPP, železnica)
- Izključevanje določenih skupin (npr. tovorni promet)

Spremljanje izvajanja

- Objektivnost rezultatov, podatkov (ankete) */vhodni podatki, vrednotenje/*
- Izbor ukrepov glede na razpis, ne glede na potrebe, prioritete
- Nepovezanost izvedenih ukrepov

Politična podpora

- Ni politične podpore za učinkovito izvajane */je neka deklarativna, načelna podpora na papirju, ni pa dejanske podpore pri izvajanju/*
- Sprememba politične podpore */nova oblast ni naklonjena izvajanju, pospravi v predal/*

Revizija CPS

- Potrebnost obnavljanja dokumenta

Akcijski načrt

- Niso izbrani pravi */realni/* ukrepi

Ideje za izboljšave

Strateški dokumenti

- Povezava s prostorskim načrtovanjem
- Obveza za upoštevanje CPS pri prostorskem načrtovanju

Sodelovanje (občina, država, javnosti)

- Potrebno vključiti vse ciljne skupine
- Večja ozaveščenost ljudi
- Povezava CPS na ravni regije

Spremljanje izvajanja

- Premajhen nadzor izvajanja
- Kriteriji za presojo ostalih ukrepov
- Zaposlovanje novih kadrov

Politična podpora

- Večja politična podpora

Proračun/financiranje

- Bolje opredeljen lokalni proračun za izvajanje CPS
- Specificirano v občinskih dokumentih proračun za trajnostno mobilnost */namenska raba/*
- Državni vir financiranja */sofinanciranje/*
- Finančna vzdržnost ukrepov */pri izboru ukrepov/*

Prednosti

Akcijski načrt

- Izboljšanje telesne dejavnosti prebivalcev v lokalnem okolju
- Vplivi na zdravje občanov
- Zmanjšanje izpustov
- Kakovost bivalnega okolja
- Učinkovitost prometa, delavne uspešnosti, zdravja

Sodelovanje (znotraj občine, z državo)

- Vključitev javnosti
- Upoštevanje potrebe občanov
- Omogoča povezovanje skupnosti

Slabosti

Strateški dokumenti

- CPS so slabo povezljive, zato bi potrebovali regijske CPS

Spremljanje izvajanja

- Neizvajanje v praksi */ukrepi samo na papirju/*
- Osvežitev */dolgotrajna priprava dokumentov, ko je čas za izvajanje je že potreba po osvežitvi/*

Politična podpora

- Politična podpora */je slaba, samo na papirju/*

Sodelovanje (znotraj občine, z državo)

- Slabo informiranje

Proračun/financiranje

- Prioritete */financiranje glede na prioritete/*

Ideje za izboljšave

Glasovi za izbor prednostnih predlogov so označeni z X.

Upoštevani merili za izbor: (1) stroškovna učinkovitost in (2) prednostna izvedba.

Politična podpora

- Izboljšati politično podporo */tudi za izvajanje/*

Strateški dokumenti

- **Usklajenost (CPS, OPPN, politike) - XXX**
- Da bi vse občine pristopile k izdelavi, da bi bilo obvezno
- Državna podpora pri organizaciji javnega prometa, kontakti */oseba, ki bi to koordinirala, telefonske na koga se lahko obrneš, predvsem pomembno za manjše občine/ - X*
- **Skupno načrtovanje/usklajevanje vlaganj v infrastrukturo na regionalni/državni ravni - XXXX**
- Povezovanje s kazalniki zdravje v občini ali vpeljava novega kazalnika

Spremljanje izvajanja

- Konkreten doprinos, hitrost in celovitost - X
- Merljivi cilji - X

- Spodbude za povezovanje ukrepov

Proračun/financiranje

- Več financiranja - XX
- Finančni instrument */podpora/* za nadaljnje izvajanje

Sodelovanje (občina, država, javnosti)

- **Vključevanje vseh, različnih deležnikov, participacija, informiranje - XXXXX**
- **Osveščanje o trajnostni mobilnosti */na širši ravni, ne samo v povezavi s CPS/ - XXXX***
- */pomembno vprašanje/* Ali ej trajnostna mobilnost vrednota v okolju ali samo mrtva točka na papirju?

3. Nacionalna podpora platforme

Dopoldanska delavnica

Prednosti

Številčno, pregledno, kakovostno ter vsečno predstavitevno gradivo

Organizirano izobraževanje za izdelovalce CPS-jev

- izobraževanja pred začetkom izdelave so zelo pomembna
- izobraževanja so navdihujoča

Vključevanje deležnikov pri izdelavi CPS-jev

- podpora in sodelovanje
- enoten nabor informacij in podatkov

Dostopnost do spleta

- dobra spletna stran
- primeri dobre prakse

Pogum in inovativnost

Slabosti

Smernice:

- manjkajo kazalniki merjenja (na kakšen način naj poteka spremljanje?)
- pomanjkanje povezave smernic z zakonodajo
- v zakonodaji ni osnov, da bi lahko izvajali določene smernice
- močna konkurenca v izvedbeni fazi znotraj občin (izdelava CPS je nizko na prioritetni lestvici)
- CPS-ji niso povezani s prostorskim načrtom
- promet se ne konča na meji občine - regionalni CPS-ji

Izobraževanja:

- premalo izobraževanj o izdelavi CPS-jev
- morala bi biti obvezna izobraževanja za odločevalce

Spletno mesto:

- premalo gradiv na spletu; pri mnogih piše, da so v fazi izdelave
- premajhen nabor primerov dobre prakse; primeri dobre prakse naj bodo po številu prebivalcev primerljivi s slovenskimi mesti
- neažurnost spletne platforme

Izdelovalci CPS-jev so premalo angažirani in motivirani ("copy-paste" sistem dela)

Nejasnosti glede ponudnikov svetovanj

Ideje za izboljšave

Zakonodaja:

- vključitev v zakonodajo občin glede na velikost za izdelavo CPS-jev (število prebivalcev)
- večja konkretizacija smernic in implementacija v zakonodajo
- natančna opredelitev korakov in primeri, kako pripraviti CPS-je

Izobraževanja:

- načini za motivacijo izdelovalcev CPS-jev in nadzor kakovosti
- obvezno izobraževanje in motiviranje odločevalcev (kako izvajati izobraževanja za odločevalce, da bodo učinkovita?)
- namenska delovna mesta v občinah za CPS

Spletno mesto:

- vključevanje javnosti prek spleta (enotna aplikacija za različne občine)
- večja ažurnost podatkov
- dopolnitev gradiva v nastajanju
- več infografik (poudarek na vsebinah cost-benefit)
- objava rezultatov ukrepov občin
- odprava slabosti (splošno)

Popoldanska delavnica

Prednosti

- pozitivni premiki na področju ozaveščenosti o CPS
- večja povezanost različnih deležnikov (oddelkov v občinah, občine z državo itd.)
- dober način promocije trajnostne mobilnosti
- prednost je že samo to, da smernice so
- CPS je ustrezno orodje za načrtovanje

Slabosti

- izključevanje občin (120 občin oz. 60 % občin ni vključenih v izdelavo CPS-jev)

- premalo denarnih sredstev za izvedbo CPS-jev
- premajhno sodelovanje države na občinski ravni v času priprave in izvajanja
- premajhna drznost pri pripravi CPS-jev (npr. nihče ni vključil v CPS-je uvajanje samovozečih vozil)
- premalo razpoložljivih podatkov za ustrezno pripravo CPS-jev

Ideje za izboljšave

Glasovi za izbor prednostnih predlogov so označeni z X.

Upoštevani merili za izbor: (1) stroškovna učinkovitost in (2) prednostna izvedba.

Izbor predlogov (od največ do najmanj glasov):

- **javni potniški promet naj bo hrbtnica celotne mobilnosti // XXXXX**
- **večja podpora in večje pristojnosti državnih institucij na občinskem nivoju (decentralizacija // XXXX**
- **namenski kader na občinah za CPS in dodatne zaposlitve na občinah (težava s pomanjkanjem kadra) // XXXX**
- **več dobrih praks, ki so primerljive s Slovenijo // XXXX**
- **najti načine za motivacijo ljudi/občanov; akcije za otroke // XXXX**
- nadgradnja CPS: CPS naj bo kontinuiran proces in ne samo projekt // XX
- izobraževanja o potniškem prometu v rednem šolskem izobraževanju (osnovna, srednja šola) // X
- komunikacija: promocija CPS za občane (da bi se v vseh fazah vključeval širši spekter občanov in ne vedno ena in ista skupina ljudi, ki pogosto ni konstruktivna) // X

Ostali predlogi:

Komuniciranje:

- Evropski teden mobilnosti: vključiti CPS-je v Evropski teden mobilnosti, da bi CPS-je splošna javnost bolje spoznala
- večji poudarek na komuniciranju, prilagojenem za različne ciljne skupine; med ciljnim skupinami udeleženci izpostavljajo otroke kot pomembne ambasadorje na dolgi rok
  - vključitev širše javnosti v fazi načrtovanja (vprašanje kako; udeleženci niso imeli konkretnih predlogov rešitev)
  - svetovalna točka na lokalnem, regionalnem in nacionalnem nivoju
  - aktivno sodelovanje različnih oddelkov občin in županov
  - promocija in uvajanje fleksibilnih oblik mobilnosti

